

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. L. Č.** bytom v S., zastúpeného JUDr. J. K., bytom v B., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o vrátenie dávky v nezamestnanosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28.októbra 2008, č.k. 1S 28/2006-33, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 7.novembra 2008, č.k. 2S 103/2007-33 **z r u š u j e** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28.októbra 2008, č.k. 1S 28/2006-33, zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovanej z 27.júna 2005 číslo X., zamietajúce odvolanie žalobcu a potvrdzujúce rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v Bratislave-okolie, ktorým bol žalobca zaviazaný vrátiť sumu 9 893 Sk (328,39 €) vyplatenú mu ako dávku v nezamestnanosti za čas od 14.januára 2004 do 29.februára 2004 s odôvodnením, že za toto obdobie žalobcovi dávka v nezamestnanosti nepatrila.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd považoval postup žalovaného aj jeho prvostupňového správneho orgánu za zákonný a napadnuté rozhodnutie za správne. Uviedol, že žalobca bol na základe jeho žiadosti od 1.októbra 2003 podľa rozhodnutia Národného úradu práce, Okresný úrad práce Senec zaradený do evidencie nezamestnaných a zároveň mu bola rozhodnutím z 9.októbra 2003 priznaná podpora v nezamestnanosti mesačne v sume 6 315 Sk (209,62 €). Ďalej uviedol, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 19.marca 2004 bol žalobcovi od 14.januára 2004 priznaný predčasný starobný dôchodok. Z dôvodu, že dňom priznania tejto dávky došlo k vyradeniu žalobcu z evidencie nezamestnaných občanov, námietky žalobcu neodôvodňujú zrušenie napadnutého rozhodnutia, a preto súd žalobu zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Tvrdil, že za prípadný preplatok zodpovedá sám žalovaný, lebo nepostupoval v súlade s platnými právnymi predpismi. Žalobca nemal možnosť vedieť kedy žalovaný rozhodne o jeho predčasnom dôchodku a najmä k akému termínu pre žalobcu vznikne nárok na dôchodok. Logicky a objektívne nemohol preto oznámiť rozhodnutie o predčasnom dôchodku žalovanému s účinnosťou od 14.januára 2004, lebo mu bolo doručené až 6.apríla 2004.

Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

- a) nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,
- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v konaniach o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktorý vznikol pred 1.januárom 2004, o ktorom nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 260 ods. 1 zákona o sociálnom poistení podpora v nezamestnanosti, priznaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považuje po 31. decembri 2003 za

dávku podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrila k 31. decembru 2003; ak nárok na výplatu podpory v nezamestnanosti trval 31. decembru 2003, podpora v nezamestnanosti sa vypláca aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na výplatu starobného dôchodku a pomerného starobného dôchodku, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa posudzuje po 31. decembri 2003 podľa predpisu účinného od 1. januára 2004.

Zo spisov žalovaného vyplýva, že Národný úrad práce, Okresný úrad práce Senec rozhodnutím z 9.októbra 2003 číslo X. priznal žalobcovi podporu v nezamestnanosti v sume 6 315 Sk (209,62 €) mesačne. Žalobca požiadal žalovaného 12.januára 2004 o priznanie predčasného starobného dôchodku a rozhodnutím z 19.marca 2004 číslo X. žalovaný priznal žalobcovi od predčasný starobný dôchodok v sume 9 418 Sk (312,62 €) mesačne s účinnosťou od 14.januára 2004.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku rozhodnutím zo 6.apríla 2004 č.7213/2003-SC/SPS vyradil žalobcu od 14. januára 2004 z evidencie nezamestnaných občanov.

Rozhodnutím prvostupňového orgánu žalovaného z 31.marca 2005 číslo 7213-CA01/2003 bola žalobcovi uložená povinnosť vrátiť dávku v nezamestnanosti vyplatenú za obdobie od 14.januára 2004 do 29.februára 2004 v sume 9 893 Sk (328,39 €), s odôvodnením, že žalobcovi táto dávka v zmysle § 236 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení nepatrila. Žalovaný svojim rozhodnutím z 27.júna 2005 číslo X. napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol.

Odvolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci súd prvého stupňa správne aplikoval ustanovenie § 260 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci neprichádzalo do úvahy použitie § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a následne § 71 ods. 1 zákona č. 387/1996Z.z. o zamestnanosti ako to tvrdí žalobca, lebo o nároku žalobcu na podporu v nezamestnanosti, ktorá vznikla pred 1.januárom 2004 už bolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, lebo rozhodnutie Národného úradu práce, Okresný úrad práce Senec rozhodnutie z 9.októbra 2003 číslo X. o priznaní podpory v nezamestnanosti žalobcovi v sume 6 315 Sk (209,62 €) mesačne nadobudlo právoplatnosť dňa 4.novembra

2003. Z dôvodu, že predmetom sporu je dávka v nezamestnanosti vyplatená za obdobie od 14.januára 2004 do 24.februára 2004, teda po 1.januári 2004 neprichádzalo do úvahy ani použitie § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo v predmetnej veci nejde o prípad odňatia dávky v podpore v nezamestnanosti za obdobie pred 1.januárom 2004, aj keď o uvedenej podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté pred týmto dňom.

Odvolačí súd však zistil, že súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku nedostatočne zaoberal otázkou, či žalobca v čase od 14.januára 2004 do 24.februára 2004, kedy mu bola dávka v nezamestnanosti vyplatená, zaviniť, že mu bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške tým, že nesplnil povinnosť uloženú mu zákonom, že prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo že vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila vedel alebo musel z okolností predpokladať, že dávka v nezamestnanosti mu nepatrí.

Len vtedy, ak bude preukázané, že žalobca zaviniť neoprávnenú výplatu dávky alebo že je vedome poberal v čase, za ktorý mu nepatrila, bolo možné žalobcovi uložiť povinnosť vrátiť preplatok na tejto dávke podľa § 236 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Odvolačí súd dospel k záveru, že žalobca v období od 14.januára 2004 do 29.februára 2004 nemohol vedieť, a ani nemohol z okolností predpokladať, či mu bude priznaný predčasný starobný dôchodok a ani nemohol vedieť od akého dňa mu ho žalovaná prípadne prizná. Žalobca sa o tejto skutočnosti dozvedel až v deň doručenia rozhodnutia žalovaného z 19.marca 2004 číslo X. o priznaní predčasného starobného dôchodku v sume 9 418 Sk (312,62 €) mesačne, ktoré mu podľa tvrdenia žalobcu bolo doručené dňa 6.apríla 2004. Teda len vtedy, ak by po 6.apríli 2004 bola dávka v nezamestnanosti žalobcovi ďalej vyplácaná, bolo by možné po tomto dni vyvodzovať, že žalobca vedel, že dávka mu je vyplácaná neprávom alebo vo vyššej sume, ako mu patrila.

Takáto skutočnosť však v konaní preukázaná nebola, rovnako ako nebolo zistené zavinenie žalobcu zamlčaním alebo neoznámením niektorej skutočnosti, rozhodujúcej pre vznik nároku na dávku, jej trvanie alebo zánik alebo rozhodujúcej pre určenie jej výšky. Podmienky pre uloženie povinnosti žalobcu vrátiť preplatok na podpore v nezamestnanosti

v konaní preukázané neboli, preto rozhodnutie, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť uvedený preplatok vrátiť, nezodpovedá zákonu a bolo potrebné ho zrušiť.

Navyše odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaná nebola oprávnená vykonať ani zúčtovanie predčasného starobného dôchodku s dávkami v nezamestnanosti, lebo takýto postup zo zákona o sociálnom poistení nevyplýva.

Predčasný starobný dôchodok žalobca nevylákal a žalovaná nepreukázala ani žiadny dôvod, pre ktorý by mal žalobca vrátiť podporu v nezamestnanosti. Jej postup preto nezodpovedal zákonu.

Predmetom súdneho preskúmania v tomto konaní je zákonnosť rozhodnutia z 27.júna 2005 č.X., ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava-okolie, o uložení povinnosti žalobcu vrátiť sumu 9 893 Sk (328,39 €) vyplatenú mu ako dávku v nezamestnanosti neprávom za obdobie od 14.januára 2004 do 29.februára 2004.

Odvolací súd dospel k záveru, že konanie o preskúmanie právoplatného rozhodnutia správneho orgánu sa môže uskutočniť len na základe včas podanej žaloby oprávnenej osoby spôsobom, uvedeným v zákone.

Odvolací súd ešte uvádza, že procesným právom účastníka je však aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Súdne rozhodnutie, ktoré bolo predmetom odvolacieho konania však uvedeným požiadavkám nezodpovedá a preto nebolo možné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s § 250ja ods. 3 vetou druhou OSP zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd doplní dokazovanie v naznačenom smere, dôsledne sa vysporiada s námietkami žalobcu a znova o nej rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa i o náhrade trov konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá OSP).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2010

JUDr. Elena Závadská, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová